

Παντελής Γεωργογιάννης
Επιμέλεια

50
Διεθνές Συνέδριο

Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Ελληνικά ως δεύτερη
ή ξένη γλώσσα

Τόμος Ι

Πάτρα, 12 - 14 Ιουλίου 2002

Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο
Πανεπιστημίου Πατρών

Πάτρα 2015

Παντελής Γεωργογιάννης
Επιμέλεια

5ο Διεθνές Συνέδριο
με κριτές

Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

**Ελληνικά ως δεύτερη
ή ξένη γλώσσα**

Πάτρα, 12-14 Ιουλίου 2002

Τόμος I

Σειρά:
Πρακτικά Συνεδρίων 8

1η έκδοση (έντυπη)
Πάτρα 2002

2η έκδοση (ηλεκτρονική)
Πάτρα 2015

Όλα τα αντίγραφα υπογράφονται από τον κάτοχο του copyright.

Copyright ©: Παντελής Γεωργογιάννης

Διεύθυνση: Αντωνίου Οικονόμου 8, 26504 Άγιος Βασίλειος, Πάτρα
Τηλ: +30 6944346420
<http://www.georgogiannis.gr>
E-mail: pantelis.georgogiannis@gmail.com

Τίτλος : Η ελληνική ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα: Μια διαπολιτισμική προσέγγιση - Τόμος Ι

1η έκδοση: Πάτρα 2002 (έντυπη)
2η έκδοση: Πάτρα 2015 (ηλεκτρονική)

Επιμέλεια μορφοποίησης κειμένων:

Μελιτζάνη Ειρήνη, Πτυχιούχος Τουριστικών Επιχειρήσεων ΤΕΙ Πάτρας, ΜΔΕ στις Επιστήμες της Αγωγής, Υπ. Διδάκτωρ ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Πατρών, Συνεργάτης Ελεύθερου Πανεπιστημίου Πολιτών

Αντωνοκοπούλου Βασιλική, Πτυχιούχος Φιλολογίας ΑΕΙ Πάτρας, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας στην Διδακτική Γλώσσας και Λογοτεχνίας

Ηλεκτρονική στοιχειοθεσία - σελιδοποίηση:

Μελιτζάνη Ειρήνη, Πτυχιούχος Τουριστικών Επιχειρήσεων ΤΕΙ Πάτρας, ΜΔΕ στις Επιστήμες της Αγωγής, Υπ. Διδάκτωρ ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Πατρών, Συνεργάτης Ελεύθερου Πανεπιστημίου Πολιτών

Αντωνοκοπούλου Βασιλική, Πτυχιούχος Φιλολογίας ΑΕΙ Πάτρας, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας στην Διδακτική Γλώσσας και Λογοτεχνίας

ISBN: 978-960-8206-61-8

SET: 978-960-8206-63-2

σ.σ. 456, σχήμα 17,5 X 25 εκ.

Όλα τα κείμενα δημοσιεύονται με ευθύνη των συγγραφέων τους

Απαγορεύεται η μερική ή ολική αναδημοσίευση του έργου αυτού, καθώς και η αναπαραγωγή του με οποιοδήποτε άλλο μέσο, χωρίς σχετική άδεια του κατόχου του Copyright.

*Αφιερώνεται στους ελληνόφωνους
ομογενείς και αλλοδαπούς*

Περιεχόμενα

Πρόλογος	11
Πρόλογος ηλεκτρονικής έκδοσης	13
Πανηγυρική Συνεδρία	15
Παγκοσμιοποίηση: Το Μέλλον της Ελληνικής Γλώσσας – Γλωσσική Πολιτική της Ελλάδας και Προοπτικές	29
Διεθνοποίηση ή παγκοσμιοποίηση των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Αυστραλίας; Η θέση και το μέλλον των Νεοελληνικών Σπουδών μέσα σε αυτά	31
<i>Νάζου Παναγιώτα, Λέκτορας Τμήματος Νεοελληνικών Σπουδών, Πανεπιστημίου Σίδνεϊ – Αυστραλία</i>	
Οι όψεις της εκμάθησης της Ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας	37
<i>Κωνσταντίνα Λάππα – Βαρδούλη, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Υποψήφια Διδάκτωρ, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας</i>	
Η Ελληνική στον 21ο αιώνα: Μόνον εθνική ή και περιφερειακή γλώσσα;¹	41
<i>Δημήτρης Καραδήμας, Βοηθός Καθηγητή, Ιορδανία</i>	
Ελληνική γλώσσα – Μπροστά στις νέες προκλήσεις	48
<i>Κάκκας Ενώγγελοσ, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης</i>	
Προοπτικές διδασκαλίας της Ελληνικής στις χώρες της Κοινοπολιτείας Ανεξαρτήτων Κρατών – Προβληματισμοί και προοπτικές	53
<i>Ποντικοβυρώφ Νανούσκα, Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας, Ουκρανία</i>	

Η Ελλάδα και τα Βαλκάνια – Σύντομη επισκόπηση μιας εξελισσόμενης συνάρτησης: εθνική ταυτότητα και εκπαίδευση – Προοπτικές	59
<i>Σταμέλος Γιώργος, Επίκουρος Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών Καρανάτσης Κώστας, Διδάσκων στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών</i>	
Η Διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας ως Δεύτερης ή Ξένης Γλώσσας	73
Ο ρόλος της φωνολογικής συνειδητοποίησης στην εκμάθηση της Ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας. Η συμβολή του εκπαιδευτικού υλικού <i>Πινακωτή</i>	75
<i>Μπεζέ Λουκία, Καθηγήτρια Ψυχολογίας της Ανάπτυξης Π.Τ.Ν. Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης Σφουροέρα Μαρία, Λέκτορας Παιδαγωγικής Π.Τ.Ν. Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης Γαβρηλίδου Ζωή, Λέκτορας Νεοελληνικής Γλώσσας Π.Τ.Ν. Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης</i>	
Σχεδιασμός διδακτικού μοντέλου για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας	82
<i>Ηρακλής Αγγελόπουλος, Εκπαιδευτικός Π.Ε. Φραγκούλης Ιωσήφ, Διδάκτορας Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών, Εκπ/κός Π.Ε.</i>	
Η χρήση των αυθεντικών κειμένων στη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας	86
<i>Χαρούπιας Αριστείδης, PhD, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Π.Τ.Δ.Ε., Μαράσλειο Διδασκαλείο</i>	
Οι αναπαραστάσεις των αλλοδαπών – παλιννοστούντων μαθητών για την ανάγνωση και ο ρόλος τους στη διδασκαλία της (Μια μελέτη περίπτωσης στα διαπολιτισμικά δημοτικά σχολεία)	96
<i>Δημήτρης Θ. Καραδήμος, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Υποψήφιος διδάκτορας Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Θεσσαλίας Ναπολέον. Σπ. Μήτσης, Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Θεσσαλίας</i>	
«Πάθη» και λάθη μέσα από τη διδασκαλία της νέας ελληνικής ως ξένης	113
<i>Κουλλία – Μπισσάρα Κωνσταντία, Φιλολόγος</i>	
Η αιώνια ελληνική παιδεία στην Κορυτσά	119
<i>Γιάννης Κωνσταντίνος, Πρόεδρος Πολιτιστικού Συλλόγου «Αδελφότητα». Διευθυντής ελληνικών φροντιστηρίων</i>	
«Έξυπνες» γλωσσικές ασκήσεις – Από την ανία στην επικοινωνία	123
<i>Ηρακλής Τσιτάμαλος, Φιλολόγος Pieter Boghart, Φιλολόγος, Μεταπτυχιακός Ερευνητής Πανεπιστημίου Γάνδης</i>	
Η γνωριμία με την τοπική κοινωνία και η ελληνική ξένη γλώσσα	130
<i>Στυλιανίδου Ευμορφία, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Νομικός</i>	
Διδακτικό υλικό στα τμήματα ελληνικής γλώσσας	137
<i>Χρήστος Σπανός, Διευθυντής στο αμιγές Ελληνικό Δημοτικό Σχολείο Βρυξελλών</i>	

Διδασκαλία της νέας ελληνικής γλώσσας ως βοήθεια στα ιταλικά λύκεια για την εκμάθηση της αρχαίας και τανάπαλιν: μια πραγματική εμπειρία	148
<i>Emilio da Rold, Τακτικός Καθηγητής λογοτεχνικών μαθημάτων και λατινικής γλώσσας</i>	
Η διδασκαλία της Ελληνικής στις τάξεις μητρικής γλώσσας στη Μ. Βρετανία	150
<i>Φωκίων Γεωργιάδης, Εκπαιδευτικός Π.Ε. (Μ. Βρετανία)</i>	
<i>Γεωργία Δούβλη, Εκπαιδευτικός Π.Ε. (Μ. Βρετανία)</i>	
<i>Απόστολος Ζήσιμος, Εκπαιδευτικός Π.Ε. (Μ. Βρετανία)</i>	
Ενισχυτική διδασκαλία ή τάξεις υποδοχής στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε αλλοδαπούς μαθητές του δημοτικού σχολείου (Η περίπτωση του 8/θέσιου Δημοτικού Σχολείου Πορτοχελίου του νομού Αργολίδας)	158
<i>Σπ. Χ. Πανταζής, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων</i>	
<i>Γ. Σπ. Νάσαινας, Σχολικός Σύμβουλος Δημοτικής Εκπαίδευσης</i>	
<i>Ε. Β. Τσίγκα, Υπεύθυνη Αγωγής Υγείας Πρωτοβάθμιας</i>	
Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στην Παλαιστίνη	168
<i>Ευαγγελία Καφφέ-Αλαούνε, Πρόεδρος Πολιτιστικού Κέντρου «Μακεδονία» (Παλαιστίνη)</i>	
<i>Κωνσταντίνα Βέργαδου, Εκπαιδευτικός Π.Ε. (Παλαιστίνη)</i>	
Η ελληνική γλώσσα στο Ινστιτούτο Ανθρωπιστικών Σπουδών Μαριούπολης	172
<i>Χαλμούκης Θεόδωρος, Εκπαιδευτικός Δ.Ε.</i>	
Εκτίμηση της κατανόησης κατά την ανάγνωση διδαγμένου κειμένου σε μαθητές που έχουν την Ελληνική ως δεύτερη γλώσσα	179
<i>Παναγιωτοπούλου Ακριβή, Πτυχιούχος Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής Πανεπιστημίου Μακεδονίας</i>	
<i>Αγαλιώτης Γιάννης, Σχολικός Σύμβουλος Π.Ε. Ημαθίας</i>	
<i>Γουδήρας Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής Α.Π.Θ.</i>	
Η μουσική ως προέκταση της διδασκαλίας του γλωσσικού μαθήματος σε αλλόγλωσσα παιδιά της Ε΄ τάξης του δημοτικού σχολείου: πρώτη καταγραφή μιας πειραματικής προσπάθειας	192
<i>Πολύζος Νικόλαος, Εκπαιδευτικός</i>	
Η Συμβολή της Μουσικής και της Λογοτεχνίας στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Εκμάθηση της Ελληνικής Γλώσσας	201
Μια μέθοδος ανάγνωσης της Ελληνικής Γλώσσας με χρήση μελοποιημένων κειμένων για ενήλικες αποδήμους Έλληνες δεύτερης και πέραν γενιάς. (Απευθύνεται στα ενήλικα παιδιά και εγγόνια πρωτομεταναστών σε αγγλόφωνες χώρες, τα οποία ενώ ομιλούν την ελληνική γλώσσα	203
<i>Τσερκέζογλου Αθανάσιος, Εκπαιδευτικός Π.Ε.</i>	

Διαπολιτισμική Εκπαίδευση, θεωρία της λογοτεχνίας και καθολικές εικόνες στη λογοτεχνία. Μια προσπάθεια διεπιστημονικής σύζευξης	208
<i>Αγλαΐα Μπλιούμη, Διδάκτωρ Φιλολογίας Freie Universität Berlin</i>	
Το παραμύθι ως διδακτικό διαπολιτισμικό εργαλείο	215
<i>Μητσιάκη Μαρία, Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια Τακούδα Χριστίνα, Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια Μάρκου Αγγελική, Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια</i>	
Μειονότητες: Προβλήματα και Αντιμετώπισή τους	233
Μειονότητες και Υπερεκπαίδευση	235
<i>Χαρά Μ. Μαγουλά, Δρ. Οικονομολόγος – Σύμβουλος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i>	
Απόψεις στελεχών της εκπαίδευσης ενηλίκων και εκπαιδευομένων για τις πολυγλωσσικές και πολυπολιτισμικές κοινότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση	241
<i>Δημήτρης Βεργίδης, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών</i>	
Η μειονότητα εντός της μειονότητας	254
<i>Καρασαββίδου Ελένη, Παιδαγωγός – Master στις Πολιτισμικές Σπουδές</i>	
Παιδιά γλωσσικών μειονοτήτων στο δημοτικό σχολείο – Διερεύνηση των γλωσσικών τους δεξιοτήτων στη δεύτερη γλώσσα και συγκριτική μελέτη με αυτές των συμμαθητών τους με μητρική γλώσσα την Ελληνική	261
<i>Χαρά Σιδηροπούλου, Υποψήφια Διδάκτορας Πανεπιστημίου του Λονδίνου Γιώργος Νικολάου, Λέκτορας διαπολιτισμικής παιδαγωγικής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων</i>	
Μειονότητες – ρατσισμός. Παρέμβαση στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα	271
<i>Τερζής Γ. Αντόνιος, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης</i>	
Παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που προέρχονται από μειονότητες	284
<i>Σπετσιώτης Ιωάννης, Σχολικός Σύμβουλος Ειδικής Αγωγής ΥΠ.Ε.Π.Θ Μουσιώνη Αθανασία, Καθηγήτρια Αγγλικής Γλώσσας Π.Ε. Σπετσιώτη Αικατερίνη, Πτυχιούχος Μ.Μ.Ε. Πανεπιστημίου Αθηνών</i>	
Η μειονοτική εκπαίδευση στην Ελλάδα σήμερα	291
<i>Μαρία Κ. Καραγεώργου, Εκπαιδευτικός, Υποψήφια ΜΑ, IoE University of London–TEAΠΗ Πανεπιστήμιο Αθηνών</i>	
Πομακικά: γλωσσική διατήρηση ή γλωσσικός θάνατος;	297
<i>Κάρολος Γεροβασιλείου, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Υποψήφιος Διδάκτορας Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών Άννα Ιορδανίδου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών</i>	

Η μειονότητα των Τσιγγάνων στο ελληνικό σχολείο – Προσαρμογή των παιδιών των Τσιγγάνων στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	308
<i>Δρ. Ανδρέου Γεωργία, Διδάσκουσα Π.Δ. 407/80 του μαθήματος “Διδακτική της Νεοελληνικής Γλώσσας ως ξένης” στο Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας</i>	
<i>Αγγελούκου Ελένη, Φοιτήτρια του Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας</i>	
<i>Κάρδαρη Ανδριάνα-Ιουλία, Φοιτήτρια του Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας</i>	
Γλωσσικές μειονότητες και εκπαίδευση: η περίπτωση των τσιγγανοπαίδων	310
<i>Ευαγγελία Γ. Λεξέ, Δρ. Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών</i>	
Το εκπαιδευτικό πρόβλημα των Τσιγγανοπαίδων. Πραγματικότητα και διαφαινόμενες προοπτικές	321
<i>Θεόδωρος Μπαρής, Δάσκαλος</i>	
<i>Χαράλαμπος Αλεξόπουλος, Δάσκαλος, Υποψήφιος διδάκτορας Π.Τ.Δ.Ε. Παν. Πατρών</i>	
Πρόσθετη διαπολιτισμική διδακτική στήριξη Μουσουλμανοπαίδων – Παράγοντας ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα	328
<i>Κελεσιδής Γεώργιος, Σχολικός Σύμβουλος</i>	
<i>Μαραγκός Σάββας, Συντονιστής Μειονοτικών Σχολείων</i>	
Η εκπαίδευση των τσιγγανοπαίδων της Καρδίτσας	336
<i>Χαντζοπλάκης Γεώργιος, Καθηγητής Δ.Ε.</i>	
Εκπαιδευτικά προβλήματα των μαθητών των μειονοτικών πληθυσμών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφέρειας Πελοποννήσου	343
<i>Λεονίδας Αθανασίου, Αναπληρωτής Καθηγητής Παιδαγωγικής της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων</i>	
<i>Παναγιώτης Ν. Ξηντάρας, Σχολικός Σύμβουλος Φιλολόγων Μεσσηνίας – Αργολίδας, Αναπληρωτής Διευθυντής του Π.Ε.Κ. Τρίπολης</i>	
Γλωσσικά και άλλα προβλήματα εκπαίδευσης στην Ελλάδα των Ελλήνων μαθητών από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης	350
<i>Παυλίδης Αντώνιος, Δάσκαλος, Δρ Κοινωνιολογίας, Πρόεδρος του Πανελληνίου Συνδέσμου Ποντίων Εκπαιδευτικών.</i>	
Ελληνική Γλώσσα και Ηλεκτρονική Τεχνολογία: Ο Ρόλος της Τεχνολογίας στη Διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας	365
Η συμβολή της τεχνολογίας στη δημιουργία επικοινωνιακών περιβαλλόντων εκμάθησης της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας	367
<i>Φρίντα Χαράλαμποπούλου, Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου –Υπ. Διδάκτωρ Γλωσσολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών</i>	

Διαπολιτισμική γλωσσική αγωγή στο νηπιαγωγείο	374
<i>Χρήστος Γκόβαρης, Λέκτορας Πανεπιστημίου Αιγαίου</i>	
Η ηλεκτρονική τεχνολογία στη διδασκαλία της γλώσσας	380
<i>Χρήστος Ν. Σπανός, Διευθυντής στο αμιγές Ελληνικό Δημοτικό Σχολείο Βρυξελλών</i>	
Η τάξη μου – Εκπαιδευτικό λογισμικό για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης σε αλλοδαπούς μαθητές της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	385
<i>Τσολερίδου Αναστασία, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Μ.Δ.Δ.Ε. Α.Π.Θ. Στέκας Απόστολος</i>	
Διγλωσσία και Δίγλωσση Εκπαίδευση	399
Η Ελληνική και η ελληνική νοηματική γλώσσα στα σχολεία των κωφών – Προς μια δίγλωσση αγωγή	401
<i>Ήργης Αργύρης, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Υποψήφιος Διδάκτορας Πανεπιστημίου Bristol</i>	
Διαπολιτισμική εκπαίδευση και γλώσσα – Διγλωσσία και δίγλωσση εκπαίδευση	412
<i>Δεμίρογλου Παντελής, Εκπαιδευτικός Π.Ε.</i>	
Διγλωσσία και Προγράμματα Εκπαίδευσης στο Νηπιαγωγείο	420
<i>Σπύρος Πανταζής, Αναπληρωτής Καθηγητής Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Ευδοξία Σακελλαροπούλου, Υποψήφια Διδάκτωρ Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων</i>	
Αντιλήψεις και στάσεις των εκπαιδευτικών της προσχολικής ηλικίας απέναντι στη διγλωσσία των μεταναστών και παλιννοστούντων μαθητών	427
<i>Αθανασίου Λεωνίδα, Αναπληρωτής Καθηγητής Παιδαγωγικής Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων</i>	
Γλωσσική ποικιλομορφία και πολιτισμική ετερότητα – Η περίπτωση της Ελλάδας	440
<i>Ήργης Αργύρης, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Υποψήφιος Διδάκτορας Πανεπιστημίου Bristol</i>	

Πρόλογος

Το Κέντρο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (ΚΕ.Δ.ΕΚ.), μετά την μεγάλη επιτυχία των τεσσάρων προηγούμενων διεθνών συνεδρίων με θέμα: "Η Ελληνική ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα: Μια διαπολιτισμική προσέγγιση", επιθυμώντας να συνεχίσει το θεσμό αυτό, διοργάνωσε και τη φετινή χρονιά το 5^ο Διεθνές Συνέδριο με θέμα: "Διαπολιτισμική εκπαίδευση– Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα".

Η προτροπή των συνέδρων για τη συνέχιση της διοργάνωσης των συνεδρίων καθώς και η αθρόα προσέλευση και συμμετοχή συνέδρων, εισηγητών και ακροατών καθιστούν αναγκαία πια την αναγκαιότητα της συνέχισης αυτής της διοργάνωσης.

Είναι γεγονός ότι η ανταπόκριση όλων των ενδιαφερομένων και η επιτακτική ανάγκη για αλληλοπληροφόρηση στο χώρο της έρευνας και της εμπειρίας σχετικά με το σημαντικό θέμα της διαπολιτισμικής προσέγγισης και της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας σε ομογενείς, σε αλλοδαπούς, σε παλινοστούντες και μετανάστες μαθητές, που είναι εξαιρετικά επίκαιρο σήμερα, επικυρώνει την ανανέωση της ετήσιας συνάντησής μας. Σύμφωνα με τα στοιχεία μας στα πέντε συνέδρια που έχουν διοργανωθεί ως τώρα έχουν παρουσιαστεί 530 εισηγήσεις και έχουν συμμετάσχει 2.500 περίπου σύνεδροι από την Ελλάδα και όλο τον κόσμο. Από τα συνέδρια αυτά έχουν εκδοθεί, συμπεριλαμβανομένων και αυτών του 5^{ου} συνεδρίου, 15 τόμοι πρακτικών, σε σύνολο 5.500 σελίδων περίπου.

Η παγκοσμιοποίηση και η σύγχρονη πραγματικότητα όπως αυτή διαμορφώνεται, έχουν δημιουργήσει νέες συνθήκες στον εκπαιδευτικό χώρο που χαρακτηρίζεται από τη διαφορετικότητα των μαθητών, την πολυπολιτισμικότητα και τη γλωσσική ανομοιογένεια. Τα διεθνή συνέδρια του ΚΕ.Δ.ΕΚ., προσεγγίζοντας τα θέματα αυτά και πιο συγκεκριμένα τη διδασκαλία και εκμάθηση της Ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας αλλά και τη διαπολιτισμική εκπαίδευση, μέσα από τις εισηγήσεις των συνέδρων, τις επιστημονικές τους εργασίες, την επικοινωνία τους και τις συζητήσεις που ακολουθούν με την ανταλλαγή απόψεων, γνώσεων και εμπειριών, συμβάλλουν καθοριστικά στην αντιμετώπιση των συγκεκριμένων προβλημάτων και στον γόνιμο διάλογο στον χώρο της εκπαίδευσης.

Οι εισηγήσεις και οι συζητήσεις του 5ου Διεθνούς Συνεδρίου εκδίδονται σε δύο τόμους με τίτλο:

- α) 5^ο Διεθνές Συνέδριο, «Διαπολιτισμική εκπαίδευση – Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα», πρακτικά, τόμος Ι,
- β) 5^ο Διεθνές Συνέδριο, «Διαπολιτισμική εκπαίδευση – Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα», πρακτικά, τόμος ΙΙ.

Τα πρακτικά του συνεδρίου θα εκδοθούν και σε μορφή ειδικού CDRom, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα εύκολης πρόσβασης και χρήσης του επιστημονικού υλικού.

Στο συνέδριο τέθηκε ως άμεσος στόχος η ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών και των αρμόδιων υπηρεσιών σε θέματα που αφορούν στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης ή ξένης και την προώθησή της σε παγκόσμιο επίπεδο, έτσι ώστε να μεγιστοποιηθεί η προσφορά τόσο στους ομογενείς του εξωτερικού και τους αλλοδαπούς που θέλουν να μάθουν την ελληνική γλώσσα όσο και στους παλιννοστούντες και τους αλλοδαπούς που εγκαθίστανται στην Ελλάδα.

Η Οργανωτική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά τους παρακάτω φορείς:

1. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων: Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας – Διεύθυνση Μεταπτυχιακών Σπουδών και Έρευνας,
2. Υπουργείο Εξωτερικών: Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού,
3. Υπουργείο Πολιτισμού: Τμήμα Συνεδρίων και Εκδηλώσεων,
4. Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας,
5. Πανεπιστήμιο Πατρών: Επιτροπή Ερευνών για την οικονομική ενίσχυση και τη γενικότερη υποστήριξη τους στη διοργάνωση και πραγματοποίηση του συνεδρίου.

Ευχόμαστε και στο μέλλον να στηρίζουν παρόμοιες προσπάθειες που προσβλέπουν στη διάδοση και την αναβάθμιση της Ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας.

Ο Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής
Παντελής Γεωργογιάννης
Καθηγητής

Πρόλογος

ηλεκτρονικής έκδοσης

Οι κοσμογονικές αλλαγές που συνέβησαν στις αρχές της δεκαετίας του 1990 στο χώρο της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης με την πτώση του υπαρκτού σοσιαλισμού και του τείχους του Βερολίνου, ανέδειξαν την απουσία επιστημονικής αλλά και κάθε μορφής επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ του δυτικού κόσμου με τις Δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Μέχρι την πτώση του υπαρκτού σοσιαλισμού η επικοινωνία ήταν περιορισμένη σε επίπεδο πρεσβειών των κρατών και μερικών εμπορικών συμφωνιών, ενώ ήταν σχεδόν ανύπαρκτη μεταξύ των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων.

Η Ελλάδα, λόγω της ιστορίας της και της γεωγραφικής της θέσης, αλλά και ως μέλος της νεοϊδρυθείσας τότε Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελούσε για τις χώρες του ανατολικού μπλοκ τη χώρα πρόσβασης προς το δυτικό κόσμο.

Οι δεδομένες συνθήκες της εποχής, λοιπόν, αποτελούσαν μια πολύ ευνοϊκή χρονική συγκυρία και μια ευκαιρία για την χώρα μας να αναπτύξει και να διαμορφώσει τις σχέσεις και την επικοινωνία της με τις Δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και κατ' επέκταση να διαδραματίσει το δικό της ιστορικό ρόλο στις σχέσεις Ανατολής – Δύσης.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, το Σεπτέμβριο του 1993 ως Επίκουρος Καθηγητής του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών και Διευθυντής της Μονάδας Εργαστηρίου Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας και Αγωγής (ΜΕΔΕΑ) του ίδιου τμήματος, έθεσα τη βάση ενός συνεδριακού θεσμού με την οργάνωση του 1^{ου} Συνεδρίου Ελλάδας και Δημοκρατιών της πρώην Σοβιετικής Ένωσης με θέμα «Εκπαίδευση και Διαπολιτισμική Επικοινωνία» και τη συμμετοχή επιστημόνων και πολιτικών και από τις δύο πλευρές. Στόχος του συνεδρίου ήταν να τεθούν οι βάσεις για την ανάπτυξη μιας πολιτισμικής αλλά και πολιτικής επικοινωνίας της Ελλάδας με τις χώρες των δημοκρατιών της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και να αναδειχθεί ο ελληνισμός που ζούσε σε αυτές.

Ο συνεδριακός αυτός θεσμός, διευρύνοντας τους στόχους του, τόσο ως προς τον γεωγραφικό προσανατολισμό, καθώς περιέλαβε στο πρόγραμμά του τον διεθνή

ελληνισμό, όσο και ως προς τα αντικείμενα, τα οποία συνεχώς διευρύνονταν, συνεχίζεται μέχρι σήμερα και αριθμεί συνολικά 39 διοργανώσεις. Είναι ο μοναδικός που καταγράφει την πορεία και την εξέλιξη της διαπολιτισμικής επικοινωνίας και εκπαίδευσης, της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας στην Ελλάδα και το εξωτερικό, καθώς και του επιστημονικού διαπολιτισμικού διαλόγου από την εμφάνισή του στην Ελλάδα μέχρι σήμερα.

Από τις έρευνες, τις ανακοινώσεις και τις συζητήσεις Ελλήνων και διεθνών επιστημόνων και ερευνητών κατά τη διάρκεια των διοργανώσεων, γεννήθηκαν ιδέες και προέκυψαν προτάσεις, με σημαντικά οφέλη για τον εκπαιδευτικό και πανεπιστημιακό κόσμο αλλά και για τη διαμόρφωση εθνικών εκπαιδευτικών πολιτικών.

Το έργο αυτό που ξεκίνησε το 1993 και συνεχίστηκε μέχρι το 2013 στα πλαίσια καταρχήν της ΜΕΔΕΑ και στη συνέχεια του Κέντρου Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών, συνεχίζεται μέσω του Ινστιτούτου Πολιτισμού, Δημοκρατίας και Εκπαίδευσης (ΠΠΟΔΕ).

Καθ' όλη τη διάρκεια του συνεδριακού θεσμού, το παραχθέν υλικό υπό τη μορφή πρακτικών, χορηγούταν μόνο στους εισηγητές και τους ακροατές, αρχικά σε έντυπη μορφή και τα τελευταία χρόνια σε ηλεκτρονική. Όμως παρέμενε αποθηκευμένο στην προσωπική μου ιστοσελίδα <http://georgogiannis.gr>, άγνωστο και άβιοτο στο ευρύ κοινό, όπως άλλωστε τα περισσότερα πρακτικά συνεδρίων, με εξαίρεση την αναφορά του στην εργογραφία μου ως επιμελητή των εκδόσεων.

Θεώρησα, λοιπόν, ότι το υλικό αυτό είναι απαραίτητο και χρήσιμο για το σύγχρονο ερευνητή και συνεπώς οφείλει να γίνει προσιτό στην ελληνική και διεθνή επιστημονική κοινότητα. Για το λόγο αυτό, αποφάσισα την εκ νέου επεξεργασία, αναδιοργάνωση και ψηφιοποίηση του υλικού και την ανάρτησή του στο διαδίκτυο, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό μια ηλεκτρονική βιβλιοθήκη.

Έπειτα από επίπονες προσπάθειες, πολύ κόπο και περισσότερο εθελοντισμό των συνεργατών μου, τους οποίους ευχαριστώ πάρα πολύ, πραγματοποιήθηκε απαιτούμενη ηλεκτρονική επεξεργασία του συνολικού έργου του συνεδριακού θεσμού από την ίδρυσή του έως σήμερα. Αποτέλεσμα αυτής της επανεπεξεργασίας ήταν η δημιουργία ηλεκτρονικών τόμων πρακτικών με νέα εμφάνιση, σελιδοποίηση και εξώφυλλο και συνακόλουθα τη χορήγηση ISBN ηλεκτρονικής έκδοσης από την Εθνική Βιβλιοθήκη, ώστε να ολοκληρωθεί ο κύκλος της αναμόρφωσης και η ανάρτησή τους στο διαδίκτυο.

Παντελής Γεωργγιάννης, 2018